

BEVARINGSVÆRDIER

NATIONALMUSEET, STARTREDEGØRELSE VEDRØRENDE ARKITEKTKONKURRENCE

Hovedpunkter i Nationalmuseets udviklingshistorie

Kvarteret mellem Slotsholmen og den nuværende Vester Voldgade blev anlagt på opfyld i sidste halvdel af 1600-tallet. Den ældste del af Nationalmuseet mod Frederiksholms Kanal, kaldet Prinsens Palæ, er en videreudvikling af den tidligere Michelbeckerske Gård fra 1682. Gården blev ombygget til tronfølgerbolig af Johan Cornelius Krieger i 1726 og blev igen ombygget og udvidet af Nicolai Eigtved i 1743-44 til Palæets nuværende udseende, der står som en af landets første egentlige rokoko bygninger. En mindre tilbygning på fire fag ud mod Frederiksholms Kanal blev fuldført i 1757 af Laurids de Thurah, efter at Eigtved var død i 1754. Palæet blev overtaget af staten i 1849, og dele af de samlinger, der tidligere havde indgået i Kongens Kunstkammer på Slotsholmen, blev installeret. I 1920'erne og 1930'erne blev Nationalmuseet udvidet til at omfatte hele karréen mellem Frederiksholms Kanal og Vester Voldgade, hvor en lang række byhuse blev nedrevet. Mogens Clemmensens var arkitekt på den store udvidelse, der videreførte mange træk fra Prinsens Palæ i de bygninger, blandt andet bygningsskala, tagformer, gesimshøjde, vinduestyper og vinduestakt. Overordnet er Mogens Clemmensens udvidelse præget af tidens nyklassicistiske arkitektur, ikke mindst den lange kolonnade ud mod Stormgade. Rækken af fritstående søjler i stueetagen og det overdækkede fortov med den originale belægning er et af bebyggelsens mest markante træk. Mod Vester Voldgade, mod Ny Vestergade og i den nordlige ende af Stormgade er bygningerne tilpasset Prinsens Palæ's 1700-talsarkitektur. På hjørnet af Frederiksholms Kanal og Stormgade indgår den nye bygning i et symmetrisk facadeforløb med palæets vestfløj omkring Thurahs udvidelse. Facaden har udprægede rokokotræk. For enden af Palæets lange fløj mod Ny Vestergade er der et indhak i karréen, der danner en lille forplads til museets nuværende indgang. Facaderne har her referencer til palæets ældre arkitektur, og der er indsat et par rigt ornamenterede vinduesrammer, der stammer helt tilbage fra Krieger bygning. Bag facaden findes, på første sal, et interiør, som oprindeligt kommer fra Kongens Kunstkammer på Slotsholmen (i dag er bygningen bedre kendt som Rigsarkivets bygning). Inde i karréen danner de fløje, der blev skabt med Clemmensens udvidelse, en række åbne gårdrum bl.a. omkring haven fra det tidligere palæ, der blev bevaret som et åbent, grønt gårdrum, nu helt omgivet af regelmæssige og ensartede bygninger. Museet blev ombygget endnu en gang, om end i mindre omfang, i 1990 af Gehrdt Bornebusch. To af museumskomplekssets åbne gårde blev i den anledning konverteret til udstillingssal og foyer.

Fredninger og bevaringsværdier

Prinsens Palæ, inklusiv den lange fløj mod Ny Vestergade men eksklusiv de Thurahs tilbygning fra 1757, er fredet (bilag 2, illustration 2). Samtlige tilbygninger fra udvidelsen i 1920'erne og 1930'erne vurderes at have høj bevaringsværdi (SAVE 2). Bygningsdele tilføjet i 1990'erne har ingen gældende SAVE-vurdering. Forvaltningen vurderer umiddelbart, at disse ikke har høj bevaringsværdi. Kanalen omkring Slotsholmen, inkl. promenade og vej på Frederiksholms Kanal, er fredet.

Værdier i de nære omgivelser

Nationalmuseet ligger inden for et område, der i kommuneplanen er udpeget som bevaringsværdig bebyggelse, og inden for det område, hvor der jf. kommuneplanen ikke må opføres højhuse. Højhuse defineres i den sammenhæng sædvanligvis som bygninger på 40 m og derover. De nære omgivelser rummer en lang række fredede og bevaringsværdige bygninger. Nationalmuseet ligger på kanten af Middelalderbyen og Slotsholmen, som begge er udpeget som kulturmiljø i Kommuneplan 2019.

For kulturmiljøet Middelalderbyen er de bærende værdier defineret ved markante og karakteristiske rumdannende strukturer, der er bestemt af det sammenhængende tætte labyrinthiske gadenet med torve, pladser, kirker og kirkegårde samt bebyggelsen langs disse. Kulturmiljøet er beskrevet som sårbart over for indgreb, bl.a. nybyggerier, som i omfang og skala ikke harmonerer med eller som slører de historiske bygninger, torve mv.

For kulturmiljøet Slotsholmen er de bærende bevaringsværdier blandt andet defineret ved den klare afgrænsning af kanalerne med broer; de markante bygninger som Christiansborg med slotsplads, ridebane og de kongelige stalde, Christiansborg Slotskirke, ministerier, Højesteret, Tøjhusmuseet Proviantgården, Chr. IV's Bryghus, Det Kongelige Bibliotek, Thorvaldsens Museum og Børsen; Det kgl. Biblioteks Have (tidligere krigshavn) samt strukturen, der udgør et sammenhængende forløb af gader, pladser og torve, herunder de grønne rum/haver og kanalgaderne. Kulturmiljøet er beskrevet som sårbart over for sløring af den markante afgrænsning og de lige så markante tårne og spir, der hæver sig som et pejlemærke i byen.

Bevaringsværdig bebyggelse er vist med grå farve. Nationalmuseet er markeret med rød prik.

Arkitekturpolitik København 2017-2025

Københavns Kommunes arkitekturpolitik har bl.a. som mål, at ny arkitektur skal bygge videre på lokal egenart, og at eksisterende kulturværdier i bymiljøer skal respekteres. Konkret anviser arkitekturpolitikken, at der tages afsæt i Københavns hovedtræk og arkitektoniske værdier, og at disse omsættes til nutidig arkitektur. Arkitekturpolitikken beskriver, at eksisterende bygninger skal omdannes med

respekt for og bevaring af væsentlige arkitektoniske værdier, både i bymiljøet og for den enkelte ejendom, så nye tilføjelser og ændringer sker som nutidige fortolkninger af eksisterende arkitektoniske træk.

*Nationalmuseet (tv.) og Ny Vestergade, set fra Dantes Plads. For enden af akse
ses Christiansborgs tårn.*

Nationalmuseets set fra Thorvaldsens Plads.

Nationalmuseet set fra Stormgade.